

بیماری و مشکلات آن در فیلم‌ها چگونه تصویر شده است؟

ناز طبیبان در سینما

بیماری اتفاقی است که برای تمام انسان‌ها می‌افتد. برخی مریضی‌ها ساده است و حتی خاطره‌اش هم در ذهنمان نمی‌ماند اما مریضی‌هایی هم هستند که تأثیر عمیقی بر زندگی مان می‌گذارد.

زهره صالحی‌نیا

خبرنگار

مثل فشار روحی شدیدی که در آن مریضی متحمل شدید، روزهایی که امید خود را از دست داده بودید یا روزهایی که دوباره امیدوار شده بودید. بیماری افراد نزدیک زندگی مان هم از آن دست خاطراتی است که هیچ‌گاه فراموش نمی‌شوند و تأثیرات فراوانی بر روح و زندگی ما دارند. تجربه مریضی یا درگیر بودن یکی از اطرافیان با مریضی، گرچه موضوع مشترک و فراگیری است اما در عین حال این مواجهه برای هرکس منحصر به فرد و یکتاست و می‌تواند روایت و داستانی تازه باشد.

نمایی از فیلم «خیلی دور خیلی نزدیک»

خیلی دور خیلی نزدیک

تولید سال ۱۳۸۳ و فیلمی از رضا میرکریمی که در جشنواره فجر هم مورد توجه قرار گرفت. فیلم داستان جراح معروف مغز و اعصابی است که متوجه می‌شود فرزندش تومور مغزی دارد و درمانش حتی از او هم ساخته نیست. دکتر که اعتقادش را به خدا از دست داده، سرگردان در تقدیری که برایش رقم خورده، مانده است. داستان با حرکت دکتر در مسیر رسیدن به پسرش که برای رصد ستارگان به کویر رفته، پیش می‌رود و در این مسیر با حوادثی مواجه می‌شود که نگاه او را به جهان هستی و علت و معلول آن تغییر می‌دهد. مریضی پسر بیش از آن‌که برای خودش ترسناک باشد روی دکتر و نگاه او تأثیر می‌گذارد. در بسیاری از مواقع این‌طور است که بیماری اطرافیان تأثیری عمیق‌تر بر نزدیکان می‌گذارد و آنها را به مسیر تازه‌ای وارد می‌کند.

۲۱ روز بعد

فیلمی در سینمای نوجوان که نشان‌دهنده دغدغه یک نوجوان برای تهیه داروی مادرش است. فیلم تلاش پاک و صادقانه یک نوجوان را برای پر کردن جای خالی پدر و تأمین داروی سرطان مادرش که تنها تکیه گاه او در این دنیاست، نشان می‌دهد. غرورش به او اجازه نمی‌دهد به کسی از علت این تلاش و حتی از خود گذشتگی‌اش بگوید اما تمام راه‌هایی را که می‌تواند امتحان می‌کند و تا جایی پیش می‌رود که داستان فیلم خود را با وجود ارزشی که برایش دارد و با وجود عشقی که به ساخت آن دارد، می‌فروشد. حتی دست از دوربینی که برای کارش نیاز دارد هم می‌کشد. بزرگ شدن روحی این نوجوان در این مسیر سخت و دردناک در فیلم به تصویر کشیده شده. مادر فیلم «بیست و یک روز بعد»، مهربان و مراقب است و ما شاهد مشکلات خانواده شریفی هستیم. بیماری هزینه دارد و داروی درمان سرطان از دسته داروهای گران‌قیمت است. فیلم درباره این دغدغه است که چطور می‌توان از پس این هزینه هر ۲۱ روز یک‌بار برآمد در حالی که برای یک بار خریدش این همه مانع وجود دارد.

هنوز آلیس

آلزایمر حقیقتاً بیماری عجیبی است. ذره ذره از دست دادن آنچه یک عمر برای آن تلاش کرده‌ایم هولناک است. موقعیت پیچیده دیگر این بیماری این است که نزدیک‌ترین افراد زندگی مان را هم نمی‌شناسیم. همین دراماتیک بودن شرایط است که باعث شده این بیماری دستمایه ساخت فیلم و نوشتن کتاب‌های فراوانی شود. «هنوز آلیس» مانند فیلم اخیر آنتونی هاپکینز به نام The Father به موضوع آلزایمر می‌پردازد. بیمار عجیبی که هدف آن خاطرات و در آخر هویت فرد بیمار است. هنوز آلیس داستان استاد دانشگاهی است که متوجه می‌شود به مدل خاصی از بیماری آلزایمر مبتلاست و این بیماری در حال پیشرفت است و هر روز انگار بخشی از وجود آلیس را می‌گیرد. آلیس در اوج زمان پیشرفت و در شرایط خوب خانوادگی است. پس از سال‌ها تلاش موقعیت خوبی دارد اما این بیماری است که ناگهان او را غافلگیر می‌کند. آلیس کم‌کم حتی اعضای خانواده خود را فراموش می‌کند. فیلم مراحل پیشرفت بیماری آلزایمر را به نمایش می‌گذارد. فیلم پدر هم که مورد تحسین منتقدان قرار گرفت از نگاه یک فرد آلزایمری دنیا را ترسیم می‌کند. وقتی دختر، خانه و حتی خود را نمی‌شناسد.

خطای ستارگان بخت ما

فیلمی مخصوص نوجوانان که سال ساختش هم از طرف نوجوانان مورد توجه قرار گرفت. داستان فیلم داستان دو نوجوان است که هر کدام مریضی سختی دارند و زندگی‌شان را از شرایط عادی خارج کرده و آنها هر روز باید برای زنده ماندن به خود امید بدهند. فیلم از آشنایی این دو نوجوان در مرکز حمایت از بیماران شروع می‌شود و به عشق ختم می‌شود. فیلم مناسب کودکان زیر ۱۳ سال نیست و دیدن فیلم به همراه بچه‌ها نیاز به توجه و دقت والدین دارد، چون بخشی از فیلم به مسیر رابطه عاشقانه این دو نوجوان می‌پردازد. فیلم در ایران هم از سمت نوجوانان مورد توجه قرار گرفت. اگر نوجوانی در خانه دارید، بهتر است شما هم به عنوان والدین یک نوجوان فیلم را ببینید تا بتوانید با او درباره فیلم گفت‌وگو کنید. عشق و رابطه عاشقانه در سنین نوجوانی برای فرزندان پررنگ می‌شود. نادیده گرفتن این توجه باعث نمی‌شود آنها به این مسأله فکر نکنند. گفت‌وگو و توجه شما به عنوان والدین برای به رسمیت شناختن این مرحله رشدی کمک می‌کند که نوجوانان به تنهایی از این مرحله گذر نکنند و در صورت نیاز و داشتن سوالی به والدین مراجعه کنند.

ذهن زیبا

یکی از فیلم‌های برتر تاریخ سینما درباره جان نش، نابغه‌ای است که دچار بیماری روحی می‌شود و این بیماری روی تمام جوانب زندگی‌اش اثر می‌گذارد. بیماری جان تا جایی پیش می‌رود که زندگی خصوصی و شغلی او را به سوی نابودی می‌برد اما تلاش او و همراهی همسرش در مسیر درمان بیماری باعث می‌شود گرچه به کندی اما بتواند از پس مریضی برآمده و زندگی سالمی را در پیش بگیرد. بیماری‌های روحی نیز مانند بیماری‌های جسمی روی زندگی افراد تأثیر دارد، گرچه بروز بیرونی ممکن است نداشته باشد اما روی کیفیت زندگی تأثیر می‌گذارد. نادیده گرفتن مشکلات روحی و مراجعه نکردن به پزشک و متخصص فقط باعث بدتر شدن شرایط می‌شود. در گذشته مراجعه به مشاور، روان‌شناس و روانپزشک تابو به حساب می‌آمد اما امروزه بیش از قبل به سمت عادی سازی رفته و افراد برای سلامت روان خود نیز به اندازه سلامت جسم توجه قائل هستند. فیلم «ذهن زیبا» نیز مناسب کودکان زیر ۱۳ سال نیست و برای کودکان بالای ۱۳ سال با نظارت و انتخاب والدین باید پخش شود. دوبله این فیلم موجود است و سانسور، تغییری در مسیر داستان ایجاد نکرده است.